SOSTE lausunto 16.6.225

HE 57/2025 vp EU:n poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta

Poliittisen mainonnan sääntely 1/2

- Huolta herättää EU:n poliittisen mainonnan asetuksen poliittisen mainonnan määritelmän väljyys ja tulkinnanvaraisuus:
  - Poliittisella mainonnalla tarkoitetaan muun muassa ”viestin laadintaa, sijoittelua, edistämistä, julkaisemista, näyttämistä tai levittämistä millä tahansa välineellä, […] kun viesti on omiaan ja suunniteltu vaikuttamaan vaalien tai kansanäänestyksen tulokseen, äänestyskäyttäytymiseen tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin unionin tasolla taikka kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla”.
- Yksi kansalaisjärjestöjen keskeisistä tehtävistä on toimia jäsentensä ja muiden sellaisten ryhmien edunvalvojina, jotka eivät välttämättä muutoin saisi ääntään kuuluviin. Tässä tehtävässään ne pyrkivät vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, mukaan lukien lainsäädäntö- ja sääntelyprosessit eri hallinnon tasoilla. Ne myös pyrkivät aktiivisesti viestimään edustamistaan näkemyksistä ja toiminnastaan, mukaan lukien omilla verkkosivuillaan ja muissa medioissa.
- Tätä vaikuttamistoimintaa ei voida pitää poliittisena mainontana termin normaalissa merkityksessä, mutta asetuksen sanamuoto antaa siihen mahdollisuuden.

Poliittisen mainonnan sääntely 2/2

- Kansalaisjärjestöjen vaikuttamistoiminnan tulkinta poliittiseksi mainonnaksi olisi omiaan tukahduttamaan niiden vaikuttamispyrkimyksiä ja siten murentamaan yhtä demokraattisen yhteiskunnan peruspilareista. Tämä ei voi olla asetuksen tarkoitus eikä poliittisen mainonnan määritelmää tule tällä tavoin tulkita.
- Kansallinen liikkumavara asetuksen toimeenpanossa on rajattua. Komissio antaa kuitenkin asetuksesta täydentävää sääntelyä ja tulkintaohjeistusta sekä seuraa ja arvioi asetuksen toimeenpanoa yhteistyössä jäsenmaiden kanssa. Sen on myös säännöllisesti annettava asetuksen arvioinnista ja uudelleentarkastelusta kertomus, jossa arvioidaan tarvetta muuttaa asetusta.
- SOSTE pyytää eduskuntaa varmistamaan, että osallistuessaan EU:ssa asetuksen soveltamista koskevan sääntelyn ja ohjeistuksen laadintaan sekä asetuksen täytäntöönpanon seurantaan ja arviointiin Suomen viranomaisten tulee erityisesti vaikuttaa siihen, että asetuksen soveltamisala on mahdollisimman tarkka ja kohdentuu vain aitoon poliittiseen mainontaan.
- Soveltamista koskevassa tulkinnassa ja ohjeistuksessa tulee selvästi ja yksiselitteisesti ilmaista se, että kansalaisyhteiskunnan normaali yhteiskunnallinen vaikuttamistoiminta ei ole poliittista mainontaa. Kaikessa seurannassa ja arvioinnissa erityistä huomiota tulee kiinnittää asetuksen mahdollisiin kansalaisyhteiskunnan toimintaan ja ihmisten perusoikeuksiin kohdistuviin vaikutuksiin.

SOSTE

SOSTE

KIITOS!

Kirsi Väätämöinen
lakimies